

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

VÅR REFERANSE

13/10021

DERES REFERANSE

15/1861

UNNTATT OFFENTLIGHET,

Jf. offl. § 15 første ledd

DATO

17.03.2016

Nærmere regler om referanserenter - forslag til høringsnotat

Finanstilsynet viser til Finansdepartementets brev datert 4. desember 2015.

Vedlagt følger Finanstilsynets forslag til høringsnotat og forskriftsregler om referanserenter.

For Finanstilsynet

Anne Merethe Bellamy
direktør

Marte Voie Opland
seksjonssjef

Vedlegg

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

FINANSTILSYNET

Revierstredet 3
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo

Telefon 22 93 98 00

Telefaks 22 63 02 26

post@finansstilsynet.no

www.finanstilsynet.no

Saksbehandler

Eirik Ihlen

Dir. tlf. 22 93 99 30

Høringsnotat – forslag til referanserenteforskrift

1. Innledning

Lov om fastsettelse av referanserenter (referanserenteloven) av 4. desember 2015 nr. 95, trådte i kraft 1. januar 2016. Lovens formål er å bidra til at allment brukte referanserenter fastsettes på en forsvarlig og pålitelig måte, slik at det legges til rette for velfungerende markeder og finansiell stabilitet.

Loven definerer i § 2 første ledd "allment brukte referanserenter" som enhver rente som fastsettes jevnlig på grunnlag av markedspriser eller anslag på priser fremskaffet av finansforetak, som gjøres offentlig tilgjengelig, og som brukes for å bestemme betalinger i eller verdien av finansielle instrumenter eller finansielle avtaler.

Loven definerer også rollen som administrator av fastsettelse av slike renter, det vil si den som forestår fastsettelse av en allment brukt referanserente, jf. lovens § 2 andre ledd.

Etter lovens § 3 andre punktum skal administratoren og organiseringen av fastsettelse av allment brukte referanserenter godkjennes av departementet, det vil si Finansdepartementet. Det fremgår av referanserenteforskriften¹ § 1 at administratorer som allerede var i virksomhet da referanserenteloven trådte i kraft, må oppfylle kravene i eller i medhold av loven fra og med 1. juli 2016 og sende søknad om godkjenning innen samme dato.

Referanserentelovens § 4 inneholder følgende forskriftshjemmel:

"Departementet kan i forskrift fastsette unntak fra loven og nærmere regler om virksomhet som er regulert i loven, herunder om:

- a) hvilke renter som skal anses som allment brukte referanserenter etter § 2 første ledd,
- b) krav til organisering og interne rutiner for styring, overvåking, kontroll, dokumentasjon og klageprosess hos administratoren,
- c) krav til administratorens innhenting og bruk av grunnlagsdata og beregning, fastsettelse og offentliggjøring av referanserenter,
- d) krav til organisering og interne rutiner for styring, overvåking, kontroll og dokumentasjon av bidrag til fastsettelse av referanserenter fra foretak under tilsyn fra Finanstilsynet."

Ved Finansdepartementets brev datert 4. desember 2015 fikk Finanstilsynet i oppdrag å utarbeide utkast til forskriftsregler til utfylling av den fastsatte referanserenteforskriften. Dette høringsnotatet gjelder slike forskriftsregler.

I punkt 2 nedenfor redegjøres det for internasjonal regulering. Punkt 3 inneholder generelle og spesielle motiver for forslaget. Administrative og økonomiske konsekvenser av forslaget omhandles under punkt 4. Forslag til ny referanseforskrift følger i vedlegg 1.

---

¹ Forskrift av 4. desember 2015 nr. 1410 til lov om fastsettelse av referanserenter.

2. Internasjonal regulering

EU-kommisjonen foreslo 18. september 2013 en forordning om indekser bruk som referanseverdier for finansielle instrumenter og kontrakter (referanseverdiforordningen).² Forslaget er nærmere omtalt i punkt 2.3.1 i Finanstilsynets høringsnotat datert 31. mars 2014, som Finansdepartementet sendte på høring 22. april 2014. Europaparlamentet- og Rådet har kommet til uformell enighet om et revidert forslag, som per i dag avventer endelig avstemning i Europaparlamentet.³

Sveriges regulering av referanserenten Stibor⁴ er omtalt i Finanstilsynets brev datert 8. april 2013.⁵ Sverige har ingen lov- eller forskriftsbestemmelser om fastsettelsen.

Det danske Finanstilsynet fastsatte i 2013 en forskrift om tilsyn med fastsettelse av referanserenter.⁶ Forskriften inneholder krav til den som innberetter bidrag til fastsettelse av referanserenter. Kravene gjelder blant annet organisering, innberetningsprosess, dokumentasjon og kontroll. Bestemmelsene om organisering gjelder blant annet funksjonsatskillelse og uavhengighet. Innberetningsprosessen er regulert i form av regler om metode, kontroll, håndtering av interessekonflikter og opplæring.

Det britiske *Financial Conduct Authority* (FCA) har i sin *Rulebook* kapittel 8⁷ fastsatt regler og retningslinjer om referanseverdier. Kapitlet inneholder bestemmelser om bidragsytere til fastsettelse av en referanseverdi og til den som administrerer fastsettelsen. Det stilles krav til bidragsyternes organisering og styring, håndtering av interessekonflikter, varslingsplikt ved mistanke om manipulasjon, dokumentasjon og revisjon. Også for administratorer gjelder det krav til organisering og styring. De skal blant annet ha en overvåkningskomité. Videre er de pålagt å kunne fremskaffe underlagsdata for referansen på anmodning fra FCA og å publisere statistikk kvartalsvis. Dessuten gjelder det krav til dokumentasjon og tilgang til tilstrekkelige finansielle ressurser.

3. Forslag til referanserenteforskrift

3.1 Generelt

Referanseverdiforordningen forventes å tas inn i EØS-avtalen. Den skal deretter gjelde som sådan i Norge. Forskriften Finanstilsynet nå foreslår, vil derfor være midlertidig. Dette fremgår også av Finansdepartementets oppdrag, der det vises til uttalelser i Prop. 142 L (2014-2015) kapittel 2.

---

² 2013/0314 (COD).

³ Det reviderte forslaget er tilgjengelig her: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=consil:ST_14985_2015_INIT.

⁴ *Stockholm Interbank Offered Rate*.

⁵ Brevet er tilgjengelig på Finanstilsynets nettsted,

http://www.finanstilsynet.no/Global/Venstremeny/Aktuelt_vedlegg/2013/2_kvartal/FIN_Fastsettelsen_av_Nibor.pdf

⁶ *Bekendtgørelse av 14. november 2013 nr. 1299 om tilsyn med fastsettelse av referanserenter*,

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=158947>.

⁷ <https://www.handbook.fca.org.uk/handbook/MAR/8.pdf>.

Finanstilsynet foreslår at det gis regler om administratorens organisering og interne rutiner og om panelbankene, jf. loven § 4 bokstav b og d.

Finanstilsynet mener at det ikke for tiden er nødvendig å fastsette i forskrift hvilke renter som skal anses som allment brukte referanserenter etter referanserenteloven § 2 første ledd. Nibor⁸, som administreres av Finans Norge og som etter avtale med Finans Norge beregnes av Oslo Børs ASA, er utvilsomt en referanserente i lovens forstand. For øvrig kan Nowa⁹ være aktuell. Den administreres av Finans Norge og beregnes av Norges Bank. Finanstilsynet foreslår at denne referanserenten unntas fra loven, se nærmere nedenfor i punkt 3.2.

Finanstilsynet mener det per i dag ikke er nødvendig å foreslå detaljerte forskriftsbestemmelser om hvordan en referanserente skal fastsettes. Det bør være tilstrekkelig med visse generelle bestemmelser, se nærmere nedenfor. Finanstilsynet viser også til at verken de danske eller de britiske reglene omfatter selve beregningen av referanserenter.

Finanstilsynet foreslår at forskriften deles i fire: innledende bestemmelser, krav til panelbanker, krav til administratorer og avsluttende bestemmelser. Panelbanker er, som i dagens Nibor-regelverk, de bankene som leverer bidrag til fastsettelse av en referanserente.

Finanstilsynet har i sin vurdering sett hen til forordningsforslaget som diskuteres i EU. Referanseverdiforordningen er imidlertid mer detaljert enn tilsynets forslag og angår ikke bare referanserenter, men referanseverdier generelt knyttet til finansielle instrumenter og kontrakter og beregning av verdipapirfonds avkastning. Siden forordningen ikke er endelig vedtatt, kan endringer heller ikke utelukkes.

Forslaget til forordning har regler om myndighetenes adgang til opplysninger og administratorers adgang til utkontraktering. Disse forholdene er allerede dekket av norsk regelverk, blant annet som følge av at både panelbankene og administratorer er, eller vil bli, underlagt tilsyn av Finanstilsynet.

Videre inneholder forordningsforslaget bestemmelser om administratorer som vil innstille sin virksomhet, og panelbanker som ønsker å avslutte levering av rentebidrag. Finanstilsynet mener det ikke er nødvendig med regler om dette nå.

Forordningsforslaget har ikke konkrete krav til hvem som kan være bidragsytere til en referanseverdi. Det er opp til administrator å bestemme dette i sine retningslinjer og rutiner. Finanstilsynet foreslår derfor at det fastsettes i forskrift at administrator skal ha slike retningslinjer og rutiner.

Finansdepartementet har allerede fastsatt en forskrift til referanserenteloven, som utelukkende gir overgangsregler. Finanstilsynet foreslår at denne forskriften oppheves, og at overgangsreglene videreføres i den nye forskriften.

---

⁸ *Norwegian Interbank Offered Rate.*

⁹ *Norwegian Overnight Weighted Average.*

3.2 Nærmere om forslaget til forskrift

Det er behov for å gi regler som angår de ansatte som arbeider i panelbankene med rentebidrag. Det foreslås at disse personene kalles "innberettere", se utkastets § 1-1 femte ledd.

Som nevnt ovenfor under punkt 3.1 foreslår Finanstilsynet at referanserenten Nowa unntas fra referanserenteloven, se utkastets § 1-2. Denne referanserenten er i begrenset bruk av markedet sammenliknet med Nibor. Siden den beregnes av Norges Bank og Norges Banks virksomhet er unntatt fra referanserenteloven, jf. lovens § 1 andre ledd andre punktum, er det Finanstilsynets vurdering at Nowa bør unntas fra loven.

European Securities and Markets Authority (ESMA) publiserte 15. februar 2016 et *Discussion Paper* om referanseverdiforordningen.¹⁰ På side 90 ff omhandles hvilken informasjon som bør fremgå i en søknad om godkjenning som administrator. Finanstilsynets forskriftsutkast § 2-1 bygger på ESMA's forslag. Søknaden må gi tilstrekkelige opplysninger til at Finansdepartementet kan vurdere om søkeren vil kunne fastsette en referanserente på en forsvarlig og pålitelig måte. Når det gjelder § 2-1 nr. 4 (opplysninger om foretakets økonomiske forhold), vil de aktuelle dokumentene kunne være årsregnskap, åpningsbalanse eller budsjett, avhengig av om søkeren er et nyetablert foretak eller ikke.

Det foreslås ikke at en administrator må ha en bestemt selskapsform eller at det skal gjelde virksomhetsbegrensninger for en administrator. Utkastets § 2-2 om organisering inneholder imidlertid en regel om at administrator skal fastsette en referanserente operasjonelt atskilt fra annen virksomhet. Dersom administrator er en egen juridisk person som ikke driver øvrig virksomhet, vil dette kravet være oppfylt. For øvrig må rentefastsettelsen gjøres i en enhet med egen organisering og rapporteringslinjer. Ansatte i denne enheten kan imidlertid også ha andre arbeidsoppgaver. Administrators rentefastsettelse og øvrige virksomhet kan gi opphav til interessekonflikter som må identifiseres og håndteres, jf. utkastets § 2-5 om interessekonflikter.

En administrator skal ha en overvåkningskomité, se utkastets § 2-8. Referanseverdiforordningen inneholder ikke krav til sammensetningen av denne komiteen utover at den skal være uavhengig, se forordningens vedlegg I nr. 8. I vedlagte utkastets § 2-8 andre ledd foreslås det at komiteen skal ha medlemmer som representerer panelbanker og brukere av referanserenter, og uavhengige medlemmer. Finans Norge har allerede valgt denne organiseringen for Nibor Kontrollutvalg.¹¹

Referanseverdiforordningen vedlegg II angår referanserenter spesielt. Her er det i nr. 16 (d) inntatt en bestemmelse om at innberettere skal sitte fysisk atskilt fra rentederivathandlere. Kravet har etter det Finanstilsynet erfarer, vært omstridt i EU. Fortalens punkt 39 omtaler bare organisatorisk atskillelse av ansatte. På denne bakgrunnen og fordi forordningen ikke er endelig vedtatt, mener Finanstilsynet at et krav om fysisk atskillelse ikke bør innføres nå. I stedet foreslås det at det skal være etablert et organisatorisk skille mellom enheter som deltar ved leveringen av rentebidrag, og enheter med kunnskap om panelbankens samlede handelsposisjoner relatert til referanserenten, se utkastets § 3-1 tredje ledd. Det viktige er at panelbankene sikrer at innberetterne er reelt uavhengige.

---

¹⁰ ESMA/2016/288.

¹¹ Se <https://www.fno.no/tema/kapitalforvaltning/nibor/nibor-kontrollutvalg/>

Forskriftshjemmelen i referanserenteloven omfatter ikke innberetterne i panelbankene. De kan derfor ikke pålegges plikter direkte i forskriften. I stedet foreslås det at panelbankene skal fastsette at innberettere ikke skal la seg påvirke av egne interesser ved levering av rentebidrag, se utkastets § 3-1 andre ledd.

Utkastets § 3-6 gjelder panelbankenes dokumentasjon. Det skal være mulig for Finanstilsynet og andre å sjekke at rentebidrag er fastsatt på en nøytral måte. Etter andre ledd skal en panelbank oppbevare referater og annet materiale, herunder all intern og ekstern kommunikasjon, knyttet til leveringen av rentebidrag. Kommunikasjonen kan gjelde kontakt mellom interne organer eller med andre panelbanker, administratorer og andre som er involvert ved utarbeidelsen eller revisjon av referanserenter.

Forordningsforslagets artikkel 11 nr. 2 (d) fastsetter at en panelbank¹² skal oppbevare dokumentasjonen "*for an appropriate period of time*". Det er grunn til å tro at dette kravet vil bli spesifisert nærmere i EU på et senere tidspunkt. Finanstilsynet foreslår at dokumentasjonen skal oppbevares i minst fem år, jf. vedlagte utkasts § 3-6 femte ledd. Dette er i samsvar med kravene i bokføringsregelverket.

Overgangsreglene i dagens referanserenteforskrift § 1 videreføres i utkastets § 4-1.

4. Administrative og økonomiske konsekvenser

Administratorer for referanserenter er allerede i referanserenteloven underlagt krav om tillatelse fra Finansdepartementet og tilsyn av Finanstilsynet. Forskriftsforslaget inneholder ikke nye oppgaver for departementet eller Finanstilsynet.

Vedlagte utkast er langt på vei sammenfallende med Finans Norges selvregulering av Niborfastsettelsen. Enkelte bestemmelser i forslaget om organisering av panelbanker og administratorer kan kreve at næringen treffer tiltak. Noen av kravene til dokumentasjon kan gå lengre enn det som praktiseres av panelbankene i dag.

For øvrig mener Finanstilsynet at det nye regelverket ikke vil få vesentlige administrative eller økonomiske konsekvenser.

---

¹² "*A supervised contributor*".

Forslag til ny forskrift om referanserenter

Forskrift om referanserenter

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet [dato] med hjemmel i lov 4. desember 2015 nr. 95 om fastsettelse av referanserenter (referanserenteloven) § 7 annet ledd.

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1-1 Definisjon

Med innberetter menes en fysisk person som er ansatt i en panelbank, og som deltar i leveringen av rentebidrag.

§ 1-2 Unntak fra referanserenteloven

Referanserenten Norwegian Overnight Weighted Average (Nowa) skal ikke omfattes av referanserenteloven.

Kapittel 2. Krav til administratorer

§ 2-1 Krav til søknad

Søknad etter om godkjenning som administrator og organiseringen av fastsettelse av en referanserente skal inneholde:

1. søkerens navn, adresse og organisasjonsnummer,
2. opplysninger om søkerens eiere og ledelse,
3. opplysninger om søkerens organisering og styringsstruktur,
4. opplysninger om søkerens økonomiske forhold
5. opplysninger om hvilken referanserente administrator skal fastsette, definisjonen av den og hvilke rentebidrag som skal mottas,
6. en beskrivelse av leveringsprosessen for rentebidrag og fastsettelsen av referanserenten,
7. opplysninger om eventuelle interessekonflikter som er identifisert, og håndteringen av dem,
8. beskrivelse av eventuell utkontraktering som skal skje, med tilhørende avtaler,
9. mandatet for overvåkningskomiteen som nevnt i § 2-8, og dens sammensetning,
10. foretakets interne retningslinjer og rutiner som nevnt i § 2-13 og
11. andre opplysninger av betydning for vurderingen av søknaden.

§ 2-2 Organisering

En administrator skal fastsette en referanserente operasjonelt atskilt fra annen virksomhet.

§ 2-3 Fastsettelse av referanserente

En administrator skal fastsette en referanserente på grunnlag av pålitelige og representative rentebidrag.

§ 2-4 Kontroll

En administrator skal treffe tiltak som sikrer løpende overvåkning av leveringen av rentebidrag.

§ 2-5 Interessekonflikter

En administrator skal treffe tiltak for å identifisere og håndtere interessekonflikter.

§ 2-6 Konfidensialitet

En administrator skal treffe tiltak som sikrer at rentebidrag behandles konfidensielt inntil referanserenten er offentliggjort.

§ 2-7 Etterlevelsesfunksjon

En administrator skal ha en funksjon med ansvar for å kontrollere etterlevelsen av krav som gjelder for administratoren. Funksjonen skal rapportere til administrators styre.

§ 2-8 Overvåkningskomité

(1) En administrator skal ha en overvåkningskomité som skal overvåke levering av rentebidrag og fastsettelse av referanserenten.

(2) Komiteen skal ha medlemmer som representerer panelbanker og brukere av referanserenter, og uavhengige medlemmer.

(3) Navn på medlemmene og opplysninger om deres mulige interessekonflikter skal være offentlig tilgjengelig.

§ 2-9 Varslingsplikt

(1) En administrator skal pålegge sine ansatte og oppdragstakere skriftlig å varsle overvåkningskomiteen ved mistanke om manipulasjon av rentebidrag.

(2) Administrator skal varsle Finanstilsynet dersom mistanken ikke kan avkreftes.

§ 2-10 Klageordning

En administrator skal ha et offentlig tilgjengelig system for mottak og behandling av klager over fastsettelsen av en referanserente.

§ 2-11 Dokumentasjon

(1) En administrator skal oppbevare:

1. rentebidrag og annen kommunikasjon med panelbankene,
2. referater og andre dokumenter utarbeidet for eller av overvåkningskomiteen og
3. dokumentasjon knyttet til klager.

(2) Dokumentasjonen som nevnt i første ledd skal lagres i minst fem år.

§ 2-12 Endringer i definisjonen av referanserenter mv.

(1) Før en administrator endrer definisjonen eller metoden for fastsettelse av en referanserente, skal forslag til endring gjøres offentlig tilgjengelig. Det skal gis en frist for merknader.

(2) Endringer som nevnt i første ledd skal meldes til Finanstilsynet før de trer i kraft.

§ 2-13 Interne retningslinjer og rutiner

En administrator skal ha interne retningslinjer og rutiner for:

1. definisjon og fastsettelse av referanserente,
2. offentliggjøring av opplysninger om definisjonen av en referanserente og leveringsprosessen,
3. offentliggjøring av referanserenten,
4. kontrollen som nevnt i § 2-4,
5. identifisering og håndtering av interessekonflikter som nevnt i § 2-5,
6. behandling av konfidensielle opplysninger som nevnt i § 2-6,

7. etterlevelsesfunksjonen som nevnt i § 2-7,
8. overvåkningskomiteen som nevnt i § 2-8,
9. varslingsplikten som nevnt i § 2-9,
10. klageordningen som nevnt i § 2-10,
11. dokumentasjon som nevnt i § 2-11 og
12. endringer som nevnt i § 2-12.

Kapittel 3. Krav til panelbanker

§ 3-1 *Interessekonflikter*

- (1) En panelbank skal treffe tiltak for å identifisere og håndtere interessekonflikter knyttet til dens levering av rentebidrag.
- (2) En panelbank skal fastsette at innberettere ikke skal la seg påvirke av egne interesser.
- (3) Innberettere skal være operasjonelt atskilt fra ansatte med kunnskap om panelbankens samlede handelsposisjoner relatert til den referanserenten som rentebidraget gjelder.
- (4) Innberettere skal ikke kunne treffe beslutninger om panelbankens handler i finansielle instrumenter som kan påvirkes av referanserenten som rentebidraget gjelder.

§ 3-2 *Verifisering av rentebidrag*

En panelbank skal sørge for at et rentebidrag blir verifisert av minst én annen innberetter enn den som har fastsatt det.

§ 3-3 *Varslingsplikt*

En panelbank skal pålegge innberettere og deres nærmeste overordnede å varsle foretakets internrevisjon umiddelbart ved mistanke om at foretakets rentebidrag er eller er forsøkt manipulert. Dersom internrevisjonen ikke kan avkrefte mistanken, skal panelbanken varsle administratorens overvåkningskomité.

§ 3-4 *Variabel godtgjørelse*

En panelbank skal sikre at innberettere og deres nærmeste overordnede ikke mottar variabel godtgjørelse som er direkte avhengig av utviklingen i referanserenten som rentebidraget gjelder.

§ 3-5 *Interne retningslinjer og rutiner*

- (1) En panelbank skal ha interne retningslinjer og rutiner for levering av rentebidrag som minst skal:
  1. beskrive den metoden og de prosedyrene som brukes ved levering av rentebidrag, herunder subjektive og objektive momenter som kan inngå i vurderingen, og hvordan de vektet,
  2. angi hvilke personer som skal utføre de enkelte oppgavene,
  3. inneholde bestemmelser om håndtering av interessekonflikter, herunder prosedyrer for utveksling av opplysninger mellom personer når slik utveksling kan medføre en interessekonflikt, og
  4. inneholde tiltak for å hindre markedsmanipulasjon som nevnt i verdipapirhandelloven § 3-8 annet ledd som minst skal omfatte en kontroll av panelbankens følsomhet for endringer i referanserenten som rentebidraget gjelder.

§ 3-6 Dokumentasjon

- (1) En panelbank skal dokumentere vesentlige momenter som har vært vurdert ved levering av rentebidrag, hvordan momentene har vært vektet, hvilke innberettere som har deltatt i vurderingen, og om metoden som beskrevet i § 3-5 nr. 1 har vært fraveket.
- (2) En panelbank skal oppbevare referater og annet materiale, herunder all intern og eksternt kommunikasjon, knyttet til levering av rentebidrag.
- (3) En panelbank skal føre en liste over arbeidsoppgaver som innberettere og deres direkte overordnede har.
- (4) Dokumentasjonen skal lagres slik at det loggføres hvem som har opprettet den, og på hvilket tidspunkt. Det samme gjelder for eventuelle endringer. Endringer skal fremgå uttrykkelig.
- (5) Dokumentasjonen skal oppbevares i minst fem år.

Kapittel 4. Avsluttende bestemmelser

§ 4-1 Overgangsregler

Administratorer av fastsettelse av referanserenter som ved ikrafttreddelsen av lov 4. desember 2015 nr. 95 om fastsettelse av referanserenter driver virksomhet som reguleres av loven, må oppfylle kravene i eller i medhold av loven fra og med 1. juli 2016, og sende søknad om godkjenning innen samme dato.

§ 4-2 Opphevelse av tidligere forskrift

Forskrift 4. desember 2015 nr. 1410 til lov om fastsettelse av referanserenter oppheves.

§ 4-3. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft [dato].